

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare secundum anni DCCCIX. sive capitula quae Domnus Karolus
constituit eodem anno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARE SECVNDVM
 ANNI DCCCIX.

Nunc primum editum ex veteri codice Navarrico MS.

CAPITVLA QVÆ DOMNVS KAROLVS CONSTITVIT.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. **D**E hominibus ad mortem dijudicatis, & postea eis vita concessa, si iustitiam quaesierint.
2. De homine cui post iudicium vita concessa est, si iustitiam reddere noluerit.
3. De latrone forbannito.
4. De Comite latronem in forbannum mittente.
5. De illis qui ad placitum banniri debeant.
6. De testibus, ad testimonium dicendum qualiter adhibeantur.
7. De iustitia cuiuslibet à nullo quolibet dilatanda.
8. De mercato.
9. De non cogendo ad pontem ire causa telonei.
10. De hoc si Presbyter sanctam chrisma dederit ad iudicium subvertendum.
11. De Iudicibus, Advocatis, Prepositis, & reliquis ministris, quales sint.
12. De cavenda cupiditate & avaritia.
13. De mallo publico.
14. De sacramentis ad palatium adhibitis.
15. De hospitalitate & susceptione itinerantium.
16. Ne quis annonam suam vendat antequam colligatur.

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De hominibus ad mortem dijudicatis, & postea eis vita concessa, si iustitiam quaesierint.

111. 47. **I.** DE illis hominibus qui propter culpas eorum ad mortem dijudicati fuerint, & postea vita eis fuerit concessa, si ipsi iustitiam ab aliis requisierint, aut ab eis iustitiam requirere voluerint, qualiter inter eos iudicium terminetur. Primum omnium de illis causis pro quibus iudicatus fuerit ad mortem nullam potest facere repetitionem, quia omnes res suae secundum iudicium Francorum in publico fuerunt revocate. Et si aliquid in postmodum, postquam ei vita concessa est, cum iustitia adquirere potuerit, in sua libertate teneat & defendat secundum legem. In testimonium non suscipiatur, neque inter Scabinos legem teneat. Et si ad sacramentum aliquod ei iudicatum fuerit quod jurare debeat, si aliquis ipsum sacramentum falsum dicere voluerit, armis contendat.

Tom. I.

De homine cui post iudicium vita concessa est, si iustitiam reddere noluerit.

II. Si alicui post iudicium Scabinorum fuerit vita concessa, & ipse in postmodum aliqua mala perpetraverit, & iustitias reddere noluerit, quod mortuus est dicendo & ideo iustitias reddere non debeat, statuendum est ut superius iudicium sustineat quod antè sustinere debuit. Et si aliquis adversus eum aliqua mala fecerit, secundum aequitatis ordinem licentiam habeat suam iustitiam requirendi de causis perpetratis postquam ad mortem dijudicatus est. De praeteritis maneat sicut supra iudicatum fuerit.

De latrone forbannito.

III. De latrone forbannito, Ibid. 49.

De Comite latronem in forbannum mittente.

IV. Ut Comes qui latronem in forbanno miserit, aliis Comitibus notum faciat eundem latronem à se esse forbannitum, ut illi eum non recipiant. Ibid. 50.

G g ij

De illis qui ad placitum banniri debeant.
Ibid. 40. V. Ut nullus alius de liberis hominibus ad placitum vel ad mallum venire cogatur, exceptis Scabinis & Vassis Comitum, nisi qui causam suam querere debet ac respondere.

De testibus, ad testimonium dicendum qualiter adhibeantur.
Ibid. 51. VI. Ut testes ad testimonium præmio vel pretio non conducantur. Et ut nullus testimonium dicat aut sacramentum juret nisi jejunus. Et ut testes, priusquam jurent, separatim discutiantur quid dicere velint de illa re unde testimonium reddere debent.

De justitia cuiuslibet à nullo quolibet dilatanda.
Ibid. 53. VII. Ut nullus quislibet Missus noster, neque Comes, iudex, aut Scabinus quislibet justitiam dilatare præsumat, cum statim adimpleta potuerint esse secundum rectitudinem; neque præmia pro hoc à quolibet homine per aliquod ingenium malum præsumat.

De mercato.
I. 139. VIII. Ut mercatum in die dominico in nullo loco haberi nisi ubi antiquitus fuit & legitime esse debet.

De non cogendo ad pontem ire causa telonei.
III. 54. IX. Ut nullus cogatur ad pontem ire ad fluvium transeundum propter telonei causas, quando in alio loco ille compendiosius illud flumen transire potest. Similiter in plano campo, ubi nec pons nec trejectus est, ibi omnimodis præcipimus ut non teloneum exigatur.

De hoc si Presbyter sanctum chrisma dederit ad iudicium subvertendum.
Ibid. 55. X. Ut Presbyter qui sanctum chrisma

donaverit ad iudicium subvertendum, postquam de gradu suo fuerit expoliatus, manum amittat.

De Iudicibus, Advocatis, Præpositis, & reliquis ministris, quales sint.

XI. Ut iudices, Advocati, Centenarij, Præpositi, Vicarij, Scabini quales meliores inveniri possunt constituantur ad ministeria sua exercenda.

De cavenda cupiditate & avaritia.

XII. Ut nemo propter cupiditatem pecunie & propter avaritiam suam prius det pretium & futuram coemptionem sibi præparet ut duplum vel triplum tunc recipiat; sed tunc quando fructus præfens est, illum comparet.

De mallo publico.

XIII. Ut in locis ubi mallus publicus haberi solet rectum tale constituatur quod in hiberno & in ætate observandus esse possit.

De sacramentis ad palatium adhramitis.

XIV. Ut sacramenta quæ in palatio fuerint adhramita in palatio perficiantur. Et si consacramentales homines cum ipso venire renuerint, iussione dominica aut indiculo aut sigillo venire cogantur.

De hospitalitate & susceptione itinerantium.

XV. De hospitalitate & susceptione itinerantium tam Missorum nostrorum quam reliquorum bonorum hominum. Ne quis annonam suam vendat antequam colligatur.

XVI. De hiis qui annonam & vinum vendunt antequam colligantur, & per hanc occasionem pauperes efficiuntur.

